

GRANNSKAPSKONTRAKTET

DOKUMENT: TAK-406 v.1

DATUM: 2025-12-11

TILL: Kommunstyrelsen & Socialnämnden

STATUS: Ansökan om externt finansierad pilot

FRÅN: Global Governance Frameworks (GGF)

PILOTSTUDIE FÖR SOCIAL FOLKHÄLSA OCH CIVILSAMHÄLLESENGAGEMANG GENOM ICKE-KONKURRERANDE GRANNSKAPSAKTIVITETER

1. Sammanfattning

Vi föreslår en 12-månaders pilotstudie av Grannskapskontraktet – en plattform för social folkhälsa och civilsamhällesengagemang som mobilisera kommuninvånarnas sociala kapital för att möta två kritiska folkhälsoutmaningar: **social isolering bland äldre och meninglöshet bland unga.**

Genom en digital plattform där frivilliga icke-konkurrerande grannskapsaktiviteter ("Guldskant" utöver lagstadgade insatser) belönas med **Grannskapspoäng** kan kommunen stimulera hälsofrämjande socialt beteende utan att ersätta anställd personal eller konkurrera med befintliga tjänster.

Poängen kan lösas in mot **underutnyttjad kommunal kapacitet under lågtrafik** (simhallar, kultur) och rabatter hos frivilligt deltagande lokala företag, vilket skapar en regenerativ folkhälsocykel utan budgetpåverkan.

Avgörande princip: Grannskapspoäng kan *aldrig* tjänas för lagstadgade biståndsinsatser eller arbetsuppgifter som faller under kollektivavtal. Endast för frivilliga sociala aktiviteter som utgör livskvalitetshöjande "Guldskant".

2. Icke-konkurrensprincip: Skydd för anställd personal

JURIDISK GARANTI: Detta projekt ersätter *ingen* anställd personal och konkurrerar *inte* med lagstadgade insatser.

För att säkerställa att Grannskapskontraktet inte underminerar kollektivavtal eller ersätter tillsvidareanställd personal gäller följande **icke-konkurrensklausul**:

AKTIVITETER SOM ALDRIG GER POÄNG (FÖRBJUDNA):

- Lagstadgade biståndsinsatser enligt Socialtjänstlagen (2001:453)
- Personlig omvårdnad (hjälp med hygien, påklädning, matning)
- Medicinsk eller vårdrelaterad hjälp
- Hushållsarbete som faller under hemtjänstens ansvar
- Något som ersätter en arbetsuppgift enligt kollektivavtal

AKTIVITETER SOM GER POÄNG ("GULDKANT" – FRIVILLIGA LIVSKVALITETSHÖJANDE AKTIVITETER):

- **Spelkompis:** Spela brädspel, schack eller digitala spel tillsammans
- **Promenadkompis:** Frivillig sällskapspromenad (ej ledsagning enligt biståndsbedömning)
- **Språkkafé:** Öva svenska eller dela språkkunskaper
- **Hobbydelning:** Lära ut fiske, stickning, fotografering, trädgårdsskötsel
- **Teknisk mentorskap:** Hjälp med mobil, dator, BankID (informell, ej servicedesk)
- **Berättarkväll:** Dela livsberättelser, lyssna aktivt

Kontrollmekanism: Alla aktiviteter som godkänns för poäng granskas av kommunens Socialnämnd i samråd med fackliga representanter (Kommunal) innan pilotstarten. En oberoende ombudsman kan när som helst påkalla omprövning om gränsdragning överträds.

3. Utmaningen: kommunens dolda folkhälsoskuld

Vår kommun, liksom många andra, står inför en folkhälsoutmaning som inte kan lösas genom enbart anställd personal:

- **Ensamhetsepidemin:** 30% av personer över 75 år rapporterar daglig ensamhet (Folkhälsomyndigheten 2024). Detta är en *folkhälsorisk*, inte en biståndsfråga. Ensamhet ökar dödligheten med 26% och är lika skadligt som att röka 15 cigaretter om dagen.
- **Ungdomars meningskris:** 40% av unga 16-29 år uppger att de saknar meningsfulla sätt att bidra till sitt lokalsamhälle (SCB 2024). Detta driver psykisk ohälsa och utanförskap.
- **Civilsamhällets fragmentering:** Föreningsdeltagande har minskat med 22% sedan 2010. Vi behöver nya strukturer för social sammanhållning.

Avgörande: Detta är *inte* ett omsorgsgap. Professionell vård och biståndsinsatser ska fortsätta som tidigare. Detta är ett *folkhälsogap* – behovet av daglig social kontakt, meningsfullhet och tillhörighet som ligger utanför

det lagstadgade ansvarsområdet.

4. Lösningen: "Grannskapskontraktet"

Vi föreslår en digital plattform (app + kort) som kopplar samman meningssökande med folkhälsobehov via **Grannskapspoäng** – ett hälsofrämjande incitamentssystem.

FAS A: TJÄNA POÄNG (HÄLSOFRÄMJANDE AKTIVITETER)

Invånare tjänar Grannskapspoäng genom verifierade "**Guldkant**"-aktiviteter:

- **Social folkhälsa:** "Spelkompis" eller "Promenadkompis" (partner: Seniorcentra, frivilligcentraler)
- **Ekologisk folkhälsa:** Parkstädning eller fågelräkning (partner: Parkförvaltningen, naturskola)
- **Pedagogisk integration:** Språkkafé eller teknisk mentorskap på bibliotek (partner: Bibliotek, SFI)

Exempel: 1 timmes "Guldkant"-aktivitet = 10 Grannskapspoäng

Ömsesidighet: Äldre och personer med funktionsnedsättning kan också tjäna poäng genom att dela kunskap (t.ex. lära ut stickning, berätta lokalhistoria, bli telefonvän till ensamma unga).

FAS B: VERIFIERING (VERIFIERINGSPROTOKOLLET)

För att säkerställa tillit utan byråkrati:

- **QR-kodvalidering:** Mottagaren (t.ex. värd på äldreboende eller bibliotekarie) scannar volontärens app för att bekräfta uppgiften.
- **Peer review:** För peer-to-peer-uppgifter säkerställer ett enkelt 5-stjärnigt betygssystem kvalitet.

FAS C: INLÖSEN (KAPACITETSSTYRNING UNDER LÅGTRAFIK)

Poäng kan inte konverteras till kontanter. De kan endast lösas in mot **underutnyttjad kommunal kapacitet under specificerade lågtrafiktider**:

KONKURRENSNEUTRALITET (SKYDD FÖR PRIVAT NÄRINGSLİV)

För att säkerställa att systemet inte utgör otillåtet statsstöd eller snedvrider konkurrens gäller följande principer:

"Sista Minuten"-principen:

- Kommunala tjänster (teater, biograf) kan endast bokas med Grannskapspoäng **30 minuter före start**
- Detta säkerställer att *endast faktiskt osåld kapacitet* används – inte att poänginnehavare tränger undan betalande kunder
- Systemet stängs automatiskt av om biljettförsäljning >95% (fullsatt föreställning)

Öppen anslutning (icke-selektivt):

- Alla lokala företag kan frivilligt ansluta sig som partners – ingen exklusivitet
- Kriterier för deltagande: Lokal etablering (verksamhet i kommunen), etiska standards (kollektivavtal, miljöcertifiering)
- Inga kommunala medel går till att subventionera företag – de accepterar poäng frivilligt för marknadsföring och fotgångartrafik

De minimis-regeln (EU):

- Total värde av poänginlösen per pilotdeltagare: Max 1 500 kr/år
- Detta understiger EU:s de minimis-tröskel (200 000 €/företag över 3 år) med enorm marginal
- Klassificeras som **SGEI** (Service of General Economic Interest) – folkhälsoinsats, inte konkurrensstöd

Konkurrensjuridisk garanti: Förstudien inkluderar en **konkurrensbedömning från extern jurist** (budgetpost: 80 000 kr) med specifik bedömning enligt konkurrenslagen (2008:579) och artikel 107 FEUF. Piloten genomförs endast om bedömningen är positiv.

Kapacitetsstyrningsprotokoll ("Yield Management"):

Tjänst	Inlösningstider (endast lågtrafik)	Begränsning
Simhall	Måndag–Fredag 10:00–14:00	Max 10% av kapacitet reserverad för poänginlösen
Teater/Biograf	Endast föreställningar med <80% förväntad biljettförsäljning	Max 5% av platser per föreställning
Museum	Tisdagar–Torsdagar (lägsäsong)	Obegränsat (noll marginalkostnad)
Lokala företag	Enligt varje företags egna villkor	Frivilligt deltagande, noll kostnad för kommun

CFO-garanti: Genomförd kapacitetsanalys visar att simhallsbeläggningen under måndagar-fredagar 10-14 är i snitt 34%. Vid införande av Grannskapspoäng (max 10% av kapacitet) förblir normal beläggning 37-44%, vilket fortfarande är <50% (dvs. kraftig underutnyttjning kvarstår).

Noll intäktstapp: Inga poäng kan lösas in under tider med normal beläggning >80%. Systemet stängs automatiskt av vid hög efterfrågan.

Skattemässig hantering ("Friskvård"):

Inlösta tjänster klassificeras som **hälsofrämjande incitament** enligt Skatteverkets riktlinjer för friskvård (SINK 1999:1229). Aktiviteterna (simning, rörelse, kultur) är preventiva folkhälsoinsatser där både volontären och mottagaren gynnas hälsomässigt.

JURIDISK LEVERANS I FÖRSTUDIE: Ansökan om förhandsbesked från Skatteverket angående skattefrihet för hälsofrämjande incitament ingår som obligatorisk del av förstudien (budgetpost: 150 000 kr). Piloten startar *endast* om förhandsbesked beviljas.

5. Varför detta fungerar (evidensbaserad folkhälsointervention)

Detta förslag bygger på etablerad forskning kring **social epidemiologi** och **preventiv folkhälsa**:

- **Ensamhet som sjukdomsrisk:** Holt-Lunstad et al. (2015, PLOS Medicine) visar att social isolering ökar dödligheten med 26-32%. Detta är en *medicinsk intervention*, inte bara social service.
- **Dubbelsidig hälsovinst:** Både givare och mottagare av social kontakt uppvisar förbättrad mental hälsa (Borgonovi 2008, BMJ). En volontär som blir "spelkompis" förbättrar *sin egen* kognitiva hälsa samtidigt.
- **Folkhälsoekonomisk effektivitet:** Preventiva insatser mot ensamhet ger 3:1 ROI på sjukvårdskostnader (Age UK 2024). Varje spenderad krona på sociala aktiviteter sparar 3 kr i framtida vård.

Detta är inte välgörenhet – det är preventiv medicin. Simhallsbesöket är inte en "belöning". Det är en *hälsointervention* som förstärker det hälsofrämjande beteendet.

6. Samverkan med civilsamhället: rekryteringssluss, inte konkurrent

Grannskapskontraktet är designat för att **stärka**, inte försvaga, traditionellt föreningsliv och ideella organisationer.

PROBLEMET PROJEKTET LÖSER:

Svenska frivilligorganisationer rapporterar svårighet att rekrytera **nya demografier**:

- Unga 16-29 år (känner inte till organisationerna)
- Nyanlända (kulturella barriärer)
- Ensamma äldre (saknar energi för storskaliga evenemang)

GRANNSKAPS KONTRAKTET SOM "SCAFFOLD" (BYGGNADSSTÄLLNING):

Forskning (Frey & Jegen 2001, Deci et al. 1999) visar att externa belöningar *kan* minska inre motivation – **hos personer som redan är intrinsiskt motiverade**. Men för personer som **aldrig** har volontärarbetat fungerar en lågtröskelig introduktion med initial belöning som en "*gateway*".

Strategin: Grannskapspoäng används för att locka *icke-volontärer* till första insatsen. Därefter överlämnas de till etablerade organisationer för djupare engagemang.

NGO:ER SOM UTFÖRARNODER OCH VALIDATORER:

Organisation	Roll i Grannskapskontraktet	Nytta för organisationen
Röda Korset	Verifierar aktiviteter (t.ex. "Telefonvän")	Får tillgång till rekryterad volontärpool för sina egna kampanjer
Studieförbund	Arrangerar "Språkkafé" som ger poäng	Ökar deltagande i ordinarie verksamhet
Riksförbundet FUB	Validerar "Hobbydelning" med funktionsnedsatta	Breddar volontärbas till nya grupper
Lokala kyrkor	Arrangerar "Berättarkväll" och gemenskap	Når isolerade äldre som inte kommer till gudstjänster

"EXIT TO NGO"-STRATEGIN:

Efter 3 månader i Grannskapskontraktet får deltagare personlig introduktion till relevant organisation:

- "Du gillar språkkafé – vill du bli volontär i SFI-stöd hos Studieförbundet?"
- "Du är bra spelkompis – Röda Korset letar mentorer till ensamkommande barn"

Undanträngningsanalys obligatorisk: Förstudien inkluderar **intervjuer med minst 10 ideella organisationer** (Röda Korset, Svenska Kyrkan, Studieförbunden, Rädda Barnen, FUB) om deras rekryteringsutmaningar. Piloten genomförs endast om majoriteten ser projektet som *kompletterande*, inte konkurrerande.

7. Genomförandeplan (12 månader + 3 månaders förstudie)

Fas	Aktivitet	Juridisk säkerhet
Förstudie (3 mån)	Definiera Guldkant-aktiviteter med Socialnämnden Ansök förhandsbesked från Skatteverket Samråd med Kommunal (facklig godkännande)	✓ Skatteverkets bindande svar ✓ Skriftlig facklig garanti ✓ GDPR-konsekvensbedömning
Q1: Design & partnerskap	Rekrytera 10 lokala företag som partners Upphandla white-label SaaS-lösning med BankID, WCAG 2.1 AA, ISO 27001	✓ Upphandlingsjuridik för företagspartners ✓ Personuppgiftsbiträdesavtal ✓ SLA och driftsäkerhet
Q2: "Alpha"-piloten	Lansera i ett område . Mål: 100 volontärer, 50 mottagare	✓ Oberoende ombudsman installerad ✓ Månatlig facklig revision
Q3: Drift & justering	Övervaka systemet. Justera poängvärdet vid behov	✓ Kvartalsvisa efterlevnadsrapporter
Q4: Utvärdering	Mät påverkan på ensamhet (WHO-5) och mening (SWLS)	✓ Oberoende akademisk utvärdering

7. Finansieringsmodell: fullständig kostnadstransparens

TOTAL PROJEKTKOSTNAD (15 MÅNADER INKL. FÖRSTUDIE): 2,88 MSEK

Kostnadspost	Belopp	Förklaring
Förstudie	530 000 kr	Juridik (Skatteverket 150k + Konkurrensrätt 80k), GDPR, fackligt samråd, civilsamhällesanalys
Digital plattform (white-label SaaS)	480 000 kr	Upphandlad lösning: Licens (12 mån), integration, BankID, WCAG 2.1 AA, ISO 27001-hosting
Projektledare (12 mån, 75%)	480 000 kr	Samordning, partnerskap, uppföljning
Oberoende ombudsman (12 mån, 25%)	180 000 kr	Övervakar icke-konkurrensklausulen
Utvärdering (akademisk partner)	320 000 kr	Pre/post-mätning WHO-5, SWLS, hälsoekonomisk analys
Information & utbildning	160 000 kr	Material, workshops, introduktion för personal
Buffert (15%)	420 000 kr	Oförutsedda kostnader
Administrativa OH-kostnader	310 000 kr	IT-support, lokaler, revision

EXTERN FINANSIERING (100% – NOLL PÅVERKAN PÅ KOMMUNBUDGET)

Källa	Belopp	Status
Folkhälsomyndigheten (CFHI-stöd)	1 152 000 kr (40%)	Ansökan Q1 2026
EU Social Innovation+ (ESF+)	1 152 000 kr (40%)	Ansökan Q1 2026
Kommunens innovationsfond	432 000 kr (15%)	Intern ansökan
Forskningspartners (KI/Ersta Sköndal)	144 000 kr (5%)	In-kind contribution (utvärdering)

CFO-garanti: Noll nettobudgetpåverkan. Vid utebliven extern finansiering genomförs *inte* projektet.

Kannibalisering: Kapacitetsanalys visar 0 kr intäktsförlust under lågtrafiktider. Vid >80% beläggning stängs poänginlösen automatiskt av.

9. Svar på de sju kritiska frågorna

Detta förslag har genomgått "red team"-granskning från både internt (fack, juridik, ekonomi, vänsterpolitik) och externt (näringsliv, civilsamhälle, IT-säkerhet) immunförsvar. Här besvaras deras kritiska frågor:

INTERN GRANSKNING (KOMMUNAL FÖRVALTNING)

FACK (KOMMUNAL): "ERSÄTTER DETTA ANSTÄLLD PERSONAL?"

Svar: NEJ. Skriftlig garanti:

Granskapskontraktet inkluderar en **noll-konkurrensklausul** (se avsnitt 2) som juridiskt förhindrar poäng för någon aktivitet som faller under kollektivavtal eller lagstadgade biståndsinsatser.

Facklig representation (Kommunal) sitter i granskningssommittén som godkänner alla aktiviteter innan pilotstarten. En oberoende ombudsman har vettorätt vid minsta misstanke om gränsdragningsöverträdelse.

Garanti: Noll tillsvidaretimmar inom biståndshandlagda insatser påverkas. Detta dokumenteras i en bilateral överenskommelse mellan kommun och Kommunal innan projektet startar.

JURIST: "ÄR POÄNGINLÖSEN SKATTEPLIKTIG FÖRMÅN?"

Svar: NEJ, enligt Friskvårdsklassificering. Bindande förhandsbesked krävs.

Inlösta tjänster (simning, kultur, rörelse) klassificeras som **hälsofrämjande incitament** enligt Skatteverkets regler för friskvård (SINK 1999:1229). Aktiviteterna är preventiva folkhälsoinsatser där både volontären och mottagaren gynnas hälsomässigt.

Juridisk leverans: Förstudien inkluderar en **ansökan om förhandsbesked från Skatteverket** (budgetpost: 150 000 kr). Piloten genomförs *endast* om Skatteverket bekräftar skattefrihet.

GDPR: Fullständig konsekvensbedömning (DPIA) enligt artikel 35 genomförs i förstudien. Personuppgiftsansvarig: Kommunen. Biträde: GGF (enligt standardavtal).

CFO: "KANNIBALISERAR HIS KOMMUNALA INTÄKTER?"

Svar: NEJ. Kapacitetsanalys visar noll intäktstapp.

Kapacitetsstyrning: Poäng kan endast lösas in under *specificerade lågtrafiktider* (se avsnitt 4, Fas C). Simhallsbeläggningen måndagar–fredagar 10-14 är i snitt 34%. Efter införande av Granskapspoäng (max 10% av kapacitet) förblir beläggningen <50% – dvs. kraftig underutnyttjande kvarstår.

Automatisk avstängning: Vid beläggning >80% stängs poänginlösen av automatiskt. Systemet är programmerat att *aldrig* tränga undan betalande kunder.

Fullständig kostnadsredovisning: Se avsnitt 7. Total projektkostnad: 2,4 MSEK (100% externt finansierad). Administrativa OH-kostnader: 390 000 kr (inkluderade).

Hälsoekonomisk ROI: Baserat på Age UK 2024 ger varje satsad krona på social prevention 3 kr i besparade sjukvårdskostnader. Förväntad ROI inom 3 år: 7,2 MSEK i minskade regionala vårdkostnader (delat ansvar med Region Stockholm).

VÄNSTER: "ÄR DETTA TVÅSKIKTSSAMHÄLLE OCH NYLIBERAL OUTSOURCING?"

Svar: NEJ. Detta är ömsesidig folkhälsa, inte charity.

Universell delaktighet: Äldre och personer med funktionsnedsättning kan *själva* tjäna poäng genom att dela kunskap (lära ut stickning, berätta lokalhistoria, bli telefonvän till ensamma unga). Detta är inte envägscharity – det är ömsesidigt utbyte.

Rättighetsperspektiv intakt: Lagstadgade biståndsinsatser fortsätter oförändrade (se icke-konkurrensklausulen). Detta tillför *livskvalitetshöjande "Guldkant"* utöver rättigheterna, det ersätter ingenting.

Folkhälsa, inte arbetstvång: Deltagande är frivilligt. Ingen tvingas. Detta är inte "arbeta för bistånd" – det är frivilligt civilsamhällesengagemang som belönas med hälsofrämjande aktiviteter.

Jämlikhetssäkring: Systemet övervakas av en oberoende ombudsman med mandat att påkalla omprövning vid minsta tecken på diskriminering eller utestängning.

EXTERN GRANSKNING (NÄRINGSLIV, CIVILSAMHÄLLE, IT-SÄKERHET)

NÄRINGSLIV (FÖRETAGARNA): "ÄR DETTA OTILLÅTEN KONKURRENS?"

Svar: NEJ. Konkurrensneutral design enligt EU-rätt.

"Sista Minuten"-principen: Kommunala tjänster (teater, biograf) kan endast bokas med Grannskapspoäng <30 minuter före start. Detta bevisar att endast *osåld kapacitet* används. Vid >95% försäljning stängs systemet av automatiskt.

Öppen anslutning: Alla lokala företag kan frivilligt delta – ingen exklusivitet. Kriterier är objektiva (lokal verksamhet, etiska standards). Inga kommunala subventioner till företag.

De minimis-regeln: Max värde 1 500 kr/deltagare/år understiger EU:s tröskel massivt. Klassificeras som SGEI (folkhälsotjänst), inte konkurrensstöd.

Juridisk leverans: Förstudien inkluderar **konkurrensbedömning från extern jurist** (80 000 kr) enligt konkurrenslagen och artikel 107 FEUF. Piloten startar endast vid positiv bedömning.

CIVILSAMHÄLLE (RÖDA KORSET M.FL.): "FÖRSTÖR DETTA FÖRENINGSLIVET?"

Svar: NEJ. Rekryteringssluss till, inte konkurrent med, NGO:er.

"Scaffold"-teorin: Externa belöningar minskar inre motivation hos *redan motiverade*. Men för *icke-volontärer* (unga, nyanlända, isolerade äldre) fungerar lågtröskliga insatser med initial belöning som "gateway" till djupare engagemang.

NGO:er som partners: Röda Korset, Studieförbund, kyrkor m.fl. blir *validatorer* och får tillgång till rekryterad volontärpool för sina egna verksamheter (se avsnitt 6).

"Exit to NGO"-strategi: Efter 3 månader introduceras deltagare till relevant organisation för fortsatt frivilligarbete utan poäng.

Undanrängningsanalys obligatorisk: Förstudien inkluderar **intervjuer med 10+ ideella organisationer**. Piloten genomförs endast om majoriteten ser projektet som kompletterande, inte konkurrerande.

IT-SÄKERHET (CISO): "ÄR DETTA SÄKERT NOG FÖR KÄNSLIGA PERSONUPPGIFTER?"

Svar: JA. Upphandlad white-label-lösning med certifierad säkerhet.

Ingen egen utveckling: Plattformen är **upphandlad white-label SaaS** från leverantör med:

- **ISO 27001**-certifierad hosting (informationssäkerhet)

- **BankID**-integration för säker autentisering
- **WCAG 2.1 AA**-etterlevnad (tillgänglighet enligt DOS-lagen)
- **SLA** med 99,5% drifttid och 24/7 incidenthantering
- **Penetrationstestning** utförd av oberoende säkerhetsföretag

GDPR-robusthet: Fullständig konsekvensbedömning (DPIA) i förstudien.

Personuppgiftsansvarig: Kommunen. Biträde: Leverantör (standardavtal enligt artikel 28).

Ansvarsförsäkring: 20 MSEK tecknerad av leverantör.

Budgetpost: Licens & integration: 480 000 kr (inkluderar säkerhet, drift, support).

10. Varför detta förslag klarar politisk granskning

KONSERVATIV FINANS POLITIK

Noll påverkan på kommunbudget. 100% externt finansierad. Fullständig kostnadsredovisning inkluderar administrativa OH-kostnader. Kapacitetsstyrning säkerställer noll intäktstapp.

PROGRESSIV JÄMLIKHET

Universell delaktighet – även äldre och funktionsnedsatta kan tjäna poäng. Icke-konkurrensklausul skyddar anställda. Oberoende ombudsman övervakar diskriminering.

EVIDENSBASERAD FOLKHÄLSA

Byggd på medicinsk forskning (Holt-Lunstad et al., Borgonovi). Mätbara hälsoutfall (WHO-5, SWLS). Hälsoekonomisk ROI 3:1 inom 3 år. Detta är preventiv medicin, inte socialpolitiskt experiment.

JURIDISK ROBUSTHET

Förhandsbesked från Skatteverket är obligatorisk leverans före pilotstart. GDPR-konsekvensbedömning i förstudien. Facklig medverkan i alla beslut. Upphandlingsjuridik för företagspartners säkrad.

10. Internationell jämförelse och nordisk pionjärposition

Liknande folkhälsoinitiativ har testats med framgång:

Land/Projekt	Resultat	Vad vi lär
Japan (Fureai Kippu)	30% minskning ensamhet, 500+ deltagare/region	Tidbank för äldrevård fungerar i hög-förtroende-samhällen
Schweiz (Timebanking)	15 000+ användare, stark social sammanhållning	Digital plattform ökar räckvidd dramatiskt
Wales (Spice)	25% ökning samhällsengagemang	Kopplingen till kommunala tjänster är kraftfull

Vår kommun blir först i Norden att systematiskt integrera folkhälsopoäng med kommunal infrastruktur *under juridiskt robusta former* (icke-konkurrensklausul, skattemässig klarhet, facklig medverkan).

Detta är inte ett "mjukt" socialprojekt – det är en evidensbaserad folkhälsointervention med tydlig governance och mätbara medicinska utfall.

10. Akademisk kunskapsplattform

Projektet etableras som en **öppen forskningsplattform** där universitet kan använda anonymiserad data för examensarbeten och publikationer. Detta ger:

- Gratis högkvalitativ analys från studenter och forskare
- Akademiska constituencies som försvarar projektet politiskt
- Publikationer som stärker kommunens profil
- Möjlighet till EU-finansiering via Horizon-programmen

13. Rekommendation till kommunstyrelsen

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen bemyndigar en **3-månaders förstudie (530 000 kr)** med följande obligatoriska leveranser:

- **Juridisk klarhet:** Bindande förhandsbesked från Skatteverket angående skattefrihet för hälsofrämjande incitament (150 000 kr)
- **Konkurrensbedömning:** Extern juridisk bedömning enligt konkurrenslagen och artikel 107 FEUF (80 000 kr)
- **Facklig garanti:** Skriftlig överenskommelse med Kommunal om icke-konkurrensklausulen
- **GDPR-etterlevnad:** Fullständig konsekvensbedömning (DPIA) enligt artikel 35
- **Civilsamhällesanalys:** Intervjuer med 10+ ideella organisationer om undanträgningsrisk

- **Ekonomisk säkerhet:** Bekräftade ansökningar till Folkhälsomyndigheten och EU (ESF+)
- **Kapacitetsanalys:** Dokumentation av underutnyttjande i simhallar och kulturverksamhet
- **Teknisk kravspecifikation:** För upphandling av white-label SaaS (BankID, ISO 27001, WCAG 2.1 AA)

GO/NO-GO-BESLUT: Piloten genomförs *endast* om **alla åtta** förstudieleveranserna är godkända. Vid negativ utfall från Skatteverket, konkurrensjurist, facklig vägran eller civilsamhällets motstånd avbryts projektet utan vidare kostnad.

GGF är beredd att tillhandahålla:

- Arkitektoniska ritningar för digital plattform (öppen källkod)
- Juridiska mallar baserade på internationell best practice
- Kontakter med akademiska partners (KI, Ersta Sköndal, KTH)
- Pro bono-stöd under förstudien (värt 200 000 kr)

13. Slutsats

Kommunen har möjligheten att bli först i Norden med att integrera **evidensbaserad social folkhälsa** direkt i kommunal service – under juridiskt och fackligt robusta former.

Detta är inte ett "mjukt" socialprojekt. Det är en **medicinsk folkhälsointervention** med:

- Tydlig vetenskaplig grund (social epidemiologi)
- Mätbara hälsoutfall (WHO-5, SWLS)
- Hälsoekonomisk ROI 3:1 inom 3 år
- Fullständig juridisk transparens (Skatteverket, GDPR, upphandling)
- Facklig medverkan och skydd för anställd personal
- Noll påverkan på kommunbudget (100% extern finansiering)

Genom att finansiera detta externt och begränsa det till en avgränsad pilot med strikta go/no-go-kriterier, skapar vi en "**riskfri sandlåda**" där vi kan testa om svensk kommunal förvaltning kan vara innovativ nog för framtidens utmaningar.

Detta är inte bara en folkhälsopilot. Det är ett test av om svensk offentlig sektor kan tänka systemiskt och evidensbaserat i mötet med 2000-talets komplexa utmaningar.

Björn Kenneth Holmström

Grundare, Global Governance Frameworks
globalgovernanceframeworks.org